

AMBROSE
PARRY

UMĚNÍ
UMÍRAT

CO KDYBY BYLA SMRT
MILOSRDNOU SESTROU?

AMBROSE PARRY
UMĚNÍ UMÍRAT

Copyright © Christopher Brookmyre and Marisa Haetzman, 2019

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Martina Šimová, 2020

Cover © Sabina Chalupová, 2020

© DOBROVSKÝ s. r. o., 2020

ISBN 978-80-277-0617-4

AMBROSE PARRY

UMĚNÍ
UMÍRAT

VENDETA

Pro Jacka

PROLOG

V tomto impériu není ženy, která by nevěděla, co to znamená mít strach. Ne, dokonce ani ta, co nám vládne, není výjimkou, protože královnou se nenarodila. Na svět přišla jako dívka, a tudíž jsem si jistá, že i ona poznala obavy a slabost ženy podřízené mužské nadvládě. Každá žena pocítila strach plynoucí z bezmoci před mužem, jehož síla se nezakládá jen na fyzické převaze.

I já jsem potkala celou řadu mužů, kteří nade mnou měli moc. Nebyli nijak výjimeční, často dokonce ani silní. V tomto světě totiž nemusíte být ani jedno, abyste ovládali slabé a bezmocné. Nebo alespoň ty z nás, které uvěřily, že takové jsou.

Za svůj život jsem se naučila mnoho o zradě a klamu, ale nejbabělejší lest ze všech je bezesporu následující: přesvědčit někoho o tom, že je bezmocný, ačkoliv víte, že tomu tak není.

Žena, aby přežila, musí utiřit svůj strach, musí rozpoznat a použít svou sílu. Je ale nutné, aby si počínala rafinovaně a nenápadně. Bez zastrasování. Bez příliš zjevné hrozby. Je údělem nás, pozoruhodných žen, že se svět nikdy nedozví naše jméno – že za své úspěchy nejspíš nedojdeme skutečného uznání, i kdyby naše činy dalece předčily úspěchy mužů.

Svou moc musíme uplatňovat ve skrytu. Jako ženy nemůžeme po setmění samy ven, ale když hovořím o tom, že máme pracovat za soumraku, nemám na mysli čas. Mluvím o skulinách a štěrbinách, o místech mezi tmou a světlem, o slepých bodech v mužském vidění.

Chcete vědět, jak jsem to mohla udělat, jak jsem dokázala zabít tolik lidí, aniž bych vzbudila sebemenší podezření? Odpověď se skrývá ve vás samotných. Je snadné uniknout pozornosti těch, kdo vás mají přímo na očích, když vás nepovažují za hodnou pohledu.

1849

BERLÍN

†

JEDNA

Na obličejí cítil teplou krev. Viděl ji na čepeli, na látce, na zdech a na zemi, ale jediné, na čem záleželo, bylo, že mu stále tepala i pod hrudní kostí.

Will Raven popadl dech a uklidnil se. Kroky dunící o kamennou dlažbu, jak útočníci mizeli v temnotě klikaté uličky, slyšel poněkud tlumeně – v uších mu pořád hvízdalo po ohlušujícím výstřelu. Lehký vánek s sebou přinášel sladkou vůni pekařství, které chystalo zboží k rannímu prodeji, a právě ten závan vřelosti v chladném nočním vzduchu ho připravil o obezřetnost. V nočním Edinburghu by si tak lehkomyšlně nepočíнал – i zpitý do němoty zůstával ve střehu a bdělý k nebezpečím, která mohla číhat za každým rohem. Jenže Prusko bylo jako nový svět, a tak polevil v ostražitosti.

Zaútočili na ně v ulici Königstrasse, na široké třídě vedoucí od rozlehlého Alexanderplatz přes Sprévu až po Königliches Schloss. Palác v samém srdci města byl upomínkou místa, odkud přišel, a zároveň ostrým připomenutím vzdálenosti, která je od sebe dělila. S jeho majestátní zelenou kopulí a upjatou geometrií bylo těžké si představit přímější kontrast s pochmurnými kasárnami na vrcholu vyhaslé sopky na vzdáleném konci edinburské High Street. I tady

však široké třídy protínaly temné uličky, v nichž se zjevně skrývalo stejné nebezpečí jako doma.

Přepadli je tři maskovaní muži číhající ve stínech. Jeden si řekl o peníze. Mluvil německy se zvláštním přízvukem, ale jeho příkazy zněly jasně. Jeden z jeho kumpánů se však zřejmě rozhodl, že vybrat kapsy mrtvolám bude snazší. Vytáhl pistoli a následující události splynuly v matnou šmouhu.

Neblahý úděl zvrátilo jediné kmitnutí nože, kterýmžto výsledkem se mohl pochlubit jen málokterý chirurg. Právě to Ravena napadlo prchavý okamžik před tím, než ho zastavil nový strach – že cena, kterou zaplatí za to, že přelstil osud, bude neskonale vyšší.

Už dlouho ho pronásledovala předtucha, že zemře násilnou smrtí právě v takové temné a špinavé uličce. Tento obraz se zrodil v Edinburghu jedné chladné vlhké noci roku 1847 zhruba před dvěma lety – tehdy skutečně věřil, že je s ním konec. Přežil, ale neblaha představa mu nedávala spát. Nebál se ani tak smrti, jako spíš toho, že zemře, aniž by jeho život za něco stál. Obával se, že přesně taková cesta je mu souzena: že jeho ambice byly jen iluzí a že kdesi hluboko uvnitř je jedním z těch lidí, kteří skončí mrtví v zapadlé uličce.

Otočil se a pohlédl k ústí stísněného průchodu. V matném světle pouliční lampy stěží rozeznal Henryho zhrouceného u zdi. Případalo mu, jako by se výstřel stále odrážel od stěn, ale ve skutečnosti se mu rozléhal jen v hlavě. Na posledních pár okamžiků si vzpomínal mlhavě. Vybavil si povědomé křupnutí, když pěst narazila do kosti, viděl Henryho, který se po úderu otočil a hlavou narazil do zdi. Objevila se pistole a Raven skočil vpřed, aby srazil ruku, která ji svírala. Výstřel. Útočníci se dali na útěk a Raven je pronásledoval.

Raven si pospíšil k ležícímu příteli a klekl si k němu. Zvedl mu bradu a pohlédl mu do tváře, po níž stékaly pramínky krve. Naštěstí měl otevřené oči, i když postrádaly svůj obvyklý zkoumavý výraz.

„Kde jsou?“ vyhrkl Henry.

„Vzali do zajatečích. Jsi zraněný? Obličej máš od krve.“

„To samé bych mohl říct o tobě. Rozsekl jsem si kůži na hlavě – tyhle rány vždycky hrozně krvácejí. Při pádu jsem se ale nejspíš o něco udeřil do nohy. Ta bolí víc. Co dámy?“

Raven se rozhlédl po ulici a spatřil Liselottu a Gabrielu, jak stojí u kašny na Schlossplatz. Při přepadení na ně zakřičel, ať utečou, ale daleko nedoběhly. Podobné šarvátky vždycky končily rychleji, než člověk čekal. Potyčky, které se zdály být hodinovou bitvou, v očích pozorovatelů minuly v okamžiku. Dívky se zastavily a pohlédly zpátky k místu, kde upadl Henry.

Když mu Raven zkusil pomoci na nohy, přítel zasténal.

„Proboha!“

Oba sklopili pohled a na Henryho stehně spatřili temnou vlhkou skvrnu. Raven se jí instinktivně dotkl a kamarád zakřičel ještě víc.

„Myslím, že tě postřelili.“

Henryho výraz byl směsicí bolesti a zmatku.

„Jak se mu povedlo trefit mě zepředu do stehna? Když stiskl kohoutek, stál jsem k němu zády a zrovna jsem si rozbíjel ciferník o zeď.“

„Kulka se nešťastně odrazila,“ řekl Raven, kterému bylo jasné, že to mohlo skončit mnohem hůř. Byl si jistý, že když ho popadl za ruku, ten zbabělec s pistolí mířil na Gabrielu.

Liselotta a Gabriela jim mezitím přispěchaly na pomoc, tváře stažené starostí.

„Slyšely jsme výstřel,“ vydechla Gabriela. „Kterého z vás zasáhli?“

Raven na ni tázavě pohlédl, odpověď mu přišla jasná – toho, který krvácel. Potom si sáhl na obličej. Měl ho potřísněný krví, která špinila i jeho pravý rukáv.

„To je Henryho krev,“ řekl. Nebyla to úplně pravda, ale ani lež.

„Musíme ho vzít k doktorovi,“ řekla Liselotta naléhavě.

„Já *jsem* doktor,“ připomněl jí Henry. „Jen mě dostaňte zpátky na Wolfburg, ať můžu posoudit škody.“

Raven si utrl zakrvácený rukáv od košile a pevně jím zaškrtl Henryho stehno. Když ho podpírali z obou stran, dokázal poskakovat

po jedné noze. K pokojům na Jägerstrasse, které společně obývali, to naštěstí nebylo daleko.

Ti lotři je přepadli, zrovna když byli na cestě domů. Možná mysleli, že narazili na majetné cestovatele z ciziny. Pokud ano, Ravenovi to skoro lichotilo – někdo usoudil, že vypadá dost úctyhodně –, ale i když sem skutečně přijeli z jiné země, on ani Henry boháči rozhodně nebyli. Po pobytu v Lipsku poslední dva měsíce studovali v nemocnici Charité, poté co strávili nějaký čas v Londýně, Paříži a Vídni.

Raven otevřel dveře od bytu a začal rozsvěcet lampy, zatímco Liselotta a Gabriela pomohly Henrymu dovnitř.

„Vezměte ho do ložnice,“ pobízela je Liselotta.

„Slova pronesená s povědomou naléhavostí,“ zažertoval Raven mírně nevhodně.

Dívka nesouhlasně zamlaskala, ale v jejich společnosti strávila dost času na to, než aby ji to zarazilo. Vzhledem k nedávným událostem Raven popravdě řečeno neměl chuť popustit uzdu své uličnické povaze – zároveň ale nechtěl, aby kamarád klesal na mysl.

„Ne,“ ohradil se Henry. „Tady je lepší světlo. Navíc u toho musím sedět.“

Pomohli mu na pohovku u krbu v hlavní místnosti.

„Přineste sem všechny lampy.“

Když mu Raven shrnul nohavici, Henry zmučeně zasténal – bolest ho začínala přemáhat. Šok a vypjatá situace předtím utišily to nejhorší, ale zranění teď přicházelo k sobě.

Henry si ránu prohlédl a jemně ji prohmatal prsty. Podíval se na Ravena, který mu nad stehnem držel lampu.

„Kulka nevyšla ven. Není hluboko, ale zůstala tam.“

Při každém slově vraštil obličej bolestí. Potil se. Raven tušil, co přijde – věděl to od chvíle, co zranění poprvé spatřil.

„Bojím se, že tě budu muset požádat o pomoc, kamaráde.“

„Co by na to řekl tvůj velevážený profesor Syme? Porodníci by přece neměli operovat.“

„A co by mu odpověděl tvůj velevážený profesor Simpson? Všichni jsme přece licenciáty Královského kolegia chirurgů, nebo snad ne?“

„Tak dobrá. Vypadá to, že stejně nemám na výběr.“

Henry si opatrně lehl na záda a znovu zasténal.

„Co je? Vždyť jsem ani nezačal.“

„Právě jsem si vzpomněl, že jsem náčiní nechal v nemocnici. Máš tu svoje?“

Raven se usmál, aby zakryl své skutečné pocity, a rukou si poklepal na kapsu od kabátu, kde měl uložený svůj nůž.

„A to nejdůležitější – máš chloroform?“

„Ne. Budeš to muset vydržet.“

Raven opakoval slova, která mu kdysi řekl Henry, když za ním přišel, aby mu zašil rozříznutou tvář. Rukou si zalétl k jizvě, aby to příteli připomněl. Henry se zatvářil zoufale.

„Jen žertuju,“ uklidnil ho Raven. „Gabrielo, přinesla bys mi brašnu? Je u mě v ložnici.“

„Díky,“ řekl Henry. „Bolesti se zase tolik nebojím, ale nechci vidět tu řezničinu, kterou ty tvoje nemotorné pracky spáchají na mojí noze.“

„Nedělej z toho takovou vědu. Máš ještě druhou.“

Raven vytáhl nůž. Henryho oči okamžitě zaléty k čepeli – všiml si, že je ušpiněná od krve. Raven doufal, že přítel blouznící bolestí nebude hloubat nad tím, jak k tomu došlo.

„Doufám, že tu věc nejdřív umyješ. Vzpomeň si na Semmelweise.“

Henry měl na mysli doktora, se kterým mluvil ve Vídni. Semmelweis publikoval studii, v níž se zabíral podstatně větší úmrtností pacientek porodnic na odděleních obsluhovaných studenty medicíny v porovnání s těmi, kde sloužily porodní báby. Podle doktora byla na vině skutečnost, že studenti k porodům přicházeli rovnou z pitevny a nemyli si ruce, čímž docházelo k přenosu patologického materiálu na pacientky. Poté, co studenty přiměl, aby si

ruce myli v chlorované vodě, úmrtnost okamžitě klesla. Přesto se mu o pravdivosti svých úvah nedařilo přesvědčit své kolegy, o čemž rozhořčeně vykládal každému, kdo byl ochoten naslouchat. Henry se ukázal jako chápavý posluchač.

Raven na dané téma žádnou přednášku nepotřeboval. Simpson své studenty už roky učil, že horečka omladnic je choroba, kterou z jedné pacientky na druhou přenáší ošetřující lékař nebo porodní bába.

Požádal Liselottu, aby naplnila několik nádob vodou a natrhala povlečení na obvazy. Mezitím si připravil chloroform a Gabriele dal za úkol, aby Henryho bedlivě sledovala pro případ, že by potřeboval další dávku, zatímco mu bude operovat nohu.

Raven vzal mušelinový kapesník, složil ho do kornoutu a opatrně lahvičku nahnul, aby z ní na látku dopadlo několik kapek. Musel myslet na to, jak Simpsonův objev doktora všude předchází. Chloroform byl na nejlepší cestě k tomu úplně proměnit chirurgii a jeho užívání se rychle šířilo i v cizině. V Londýně si vyslechl přednášku Johna Snowa o důležitosti přesně kontrolované dávky. Lékař předvedl svůj vaporizér, který vyvinul s cílem aplikace měřitelného množství chloroformu. Raven věděl, že dnes v noci se bude muset spolehnout na neškolenou asistentku dávkující látku přímo z lahvičky, navíc za špatného osvětlení. Aby toho nebylo málo, všichni byli přioipilí.

„Ty kapky musí být malé,“ zdůrazňoval Gabriele. „Ať toho nevdechne moc.“

„Právě teď mám spíš obavy, abych nevdechl moc málo,“ namítl Henry.

Raven mu podržel trychtýř nad obličejem.

„A dej pozor, ať mu ta látka nepřijde na kůži. Je dráždivá a nejspíš by zanechala stopu.“

„Tak to máte společné,“ ucedil Henry významně. Měl za to, že Raven je magnetem na potíže.

„S tím, že nás ti chlapi přepadli, nemám nic společného.“

„Vždyť se na mě podívej. Zase jednou jsem ve tvé společnosti stěží přežil krvavou potyčku.“

„Třeba problémy přitahuješ ty a máš zkrátka to štěstí, že jsem pokaždé s tebou a pomůžu ti vyváznout. Napadlo tě to někdy?“

„Ani jednou. Zato jsem mnohokrát prohlásil, že budeš moje smrt.“

Raven marně pátral v paměti. „To jsi nikdy neřekl.“

„Ne,“ uznal přítel, „ale určitě jsem si to myslel. Tak mi, prosím tě, dokaž, že jsem se mýlil. A nezapomeň si tu kudlu umýt.“

Raven do stočeného kapesníku nakapal ještě trochu chloroformu a pak Gabriele nařídil, ať ho podrží, zatímco sám oplachoval čepel. Sledoval, jak voda ředí krev, která začala stékat z ostří a kapala do lavoru umístěného pod ním.

Vzpomněl si na to, co mu Gabriela pověděla o svém někdejší domově v Madridu. Vyrostla ve čtvrti zvané Lavapiés, která stála na úpatí kopce, kam pečlivě udržovanou strouhou po staletí stékala dešťová voda z celého města. Lidé si v ní myli nohy, a místo tak získalo své jméno.

Raven nůž umyl, jak nejlépe mohl, ale od obvyčejné vody se nedaly čekat zázraky.

Zkusil na nic nemyslet a doufal, že mu vypité víno spíš zklidnilo nervy, než aby se mu z něj třásla ruka. Opatrně se dotkl okolí rány. Henry nijak nereagoval, což znamenalo, že je v bezvědomí, a tak vzápětí prohmatal tvrdou vybouleninu v místě, kde uvízla kulka.

Raven provedl malý řez, zatímco Liselotta na ránu z namočeného kapesníku v souladu s jeho pokyny opatrně vyždímala trochu vody a smyla krev. Kulka našťestí nezasáhla žádnou z velkých tepen, i když vězela nebezpečně blízko té stehenní. Rozdíl mezi životem a smrtí měl v tomto případě délku sotva půldruhého centimetru.

Raven kulku vytáhl kleštičkami. Chtěl ji vyhodit, ale pak ho napadlo, že si ji Henry možná rád nechá jako suvenýr.

Liselotta ránu se soustředěným výrazem ve tváři znovu opláchla.

Raven začal šít. Látkou, kterou měl Henry pod sebou, prosakovala krev smíšená s vodou. Snažil se nemyslet na to, co na špinavou pohovku řekne jejich hrozivý domácí Herr Wolfburg.

Henrymu se krátce nato zachvěla víčka a se zasténáním se probral. Gabriela mrkla na Ravena, připravená pacientovi podat další chloroform, ale Henry byl dostatečně při smyslech, aby odmítl.

„Díky, moje milá, ale rád bych si co nejdřív prohlédl Ravenovu práci.“ Ušklíbl se. „Bože, vypadá to jako zvalchovaná vepřovice.“

Pak Ravena obdařil širokým úsměvem.

„Jen žertuju. Čistá práce, kamaráde. Máš můj vděk. A teď, pokud se po té námaze neurazíš, hodlám upadnout do bezvědomí, k čemuž ten tvůj slavný chloroform nepotřebuju. Kdybych do rána náhodou neumřel, laskavě se ujisti, že budu do osmi vzhůru. Langenbeck má v devět přednášku o amputacích na bitevním poli a já bych ji nerad zmeškal.“

†

DVA

„Zachoval ses skutečně odvážně,“ řekla Gabriela. Byla to jejich první slova od chvíle, co se na sebe vrhli.

Leželi v Ravenově posteli, unavení, ospalí, a přesto na hony vzdálení spánku. Liselotta zůstala přes noc s Henrym, aby se o něj postarala, i když nejspíš ne způsobem, jaký si ještě před pár hodinami představovala. U Ravena a Gabriely však blízkost nebezpečí vyvolala nečekané milostné vzplanutí, které přetavilo smrtelný strach ve vášeň.

Raven ji znal několik týdnů – představili je během večere pořádané prosektorem nemocnice Charité, doktorem Virchowem. Virchow sice vedl patologické oddělení, ale zajímalo ho porodnictví, a tím pádem i Raven, který navzdory svému nízkému postavení pracoval jako učeň slavného doktora Simpsona. Každý se chtěl o skotském velikánovi a jeho pozoruhodném objevu dozvědět víc. Gabriela byla přítelkyní Virchowovy snoubenky Rose Mayerové. Ravenovo vyprávění o chloroformu ji sice moc nezajímalo, ale o to větší zájem projevila, když zmínil svou zkušenost s edinburskými průkopníky fotografie, Davidem Octaviem Hillem a již zesnulým Robertem Adamsonem.

Gabriela byla útlá žena s tmavýma očima a vlnitými, nedbale sepnutými vlasy, u nichž neustále hrozilo, že se jí rozlijí po ramenu. Ravena nepřestávalo udivovat, jak moc se liší od žen u nich doma – ty měly bledou pleť a přísně stažené vlasy. A ve srovnání s Gabrielou nepůsobily upjatě jen svým vzhledem. O patnáct let starší Gabriela byla spisovatelka, umělkyně, občas stála modelem a před několika lety pobouřila svou bohatou rodinu tím, že opustila svého urozeného manžela. Nebyla ženou, která se nechá svazovat konvencemi, což Ravena vzrušovalo a zároveň způsobilo, že byl v její společnosti obezřetný. Oba věděli, že jejich vztah nemůže vydržet, ale právě díky této pomíjivosti byl nepochybně tak lákavý. Za jiných okolností by jeden v druhém nikdy nehledal vhodného partnera.

Raven na Gabrielu pohlédl ve světle svící vražených do hrdel lahví obalených voskem, které rozestavěla kolem postele.

„Chirurgický zákrok jsem neprováděl poprvé, i když chirurgie jako taková není v popředí mého zájmu. Odvážný byl Henry, že mi ten úkol svěřil.“

„Já myslím, jak jsi zahnal ty muže, kteří se nás pokusili okrást. Byli tři, ale stejně ses jim postavil, i když jsi věděl, že jeden z nich má pistoli.“

Zdálo se mu to, anebo mluvila lehce zvláštním tónem? Jedna z věcí, kvůli nimž se měl před Gabrielou na pozoru, byla i obava, že je dost moudrá a zkušená, aby ho prohlédla a objevila pravdu, kterou se snažil skrýt.

„Sázel jsem na to, že nestihne znovu nabít.“

„Dost riskantní sázka.“

Raven odvrátil pohled. Báł se, co dalšího by jeho oči mohly nedopatřením prozradit – konkrétně to, že jeho úsudek byl skutečně chybný. Místo toho se rozhodl pro lehkovážnou odpověď, aby se zdálo, že to celé bere žertem.

„Dal bych jim peníze, kdybychom nějaké měli. Ale protože jsme všechno propili, neměl jsem jinou možnost než se s nimi pustit do

křížku. Asi není moc pravděpodobné, že by se místo peněz spokojili s omluvou.“

„Tři na jednoho je ale stěží spravedlivý souboj, a ty jsi stejně necouvl.“

„Nebyla to moje první šarvátka, jestli myslíš tohle. Mám zkušenost, že ti, kteří napadnou slabé a nepřipravené, před skutečnou rvačkou často nakonec couvnou.“

„I tahle úvaha byla velký risk.“

Raven mlčel. Jeho pohled přitáhl dopis ležící u postele, na nějž stále ještě neodpověděl. Doktor George Keith se chystal opustit Queen Street číslo 52, aby si zřídil soukromou praxi se svým bratrem Thomasem, a profesor Simpson Ravenovi nabízel místo svého asistenta. Raven už nebyl pouhým učněm – byl plně kvalifikovaným lékařem a během roku v cizině si odborné vědomosti rozšířil mnohem víc, než by v tak krátkém časovém horizontu považoval za možné.

A přesto.

Premýšlel o té části své povahy, kterou Henry často označoval jako „zvrácenou touhu po násilí“. V duchu navíc slyšel i slova své matky, která pronášela někdy v žertu, jindy vážně.

Máš v sobě d'ábla.

Raven začínal doufat, že už to neplatí. Už dlouho se do žádných násilností nezapletl, rozhodně ne od doby, co opustil Edinburgh, a považoval to za důsledek zkracení své povahy. Teď si však říkal, jestli to nebylo jen proto, že se mu zkrátka nenaskytla příležitost. Dábel, když ho dnes v noci ponoukl, dokázal, že nezemřel, ale pouze dřímá. A jeden z mužů v oné temné uličce zaplatil za to, že ho probudil.

Gabriela mu položila ruku na rameno.

„Nezapomněl jsi na mě?“

„Promiň. Trochu jsem se zamyslel. Premýšlel jsem o Henrym.“

Zasmála se.

„Myšlenkami jsi byl mnohem dál než vedle v pokoji. Neměj mě za hlupačku, Ravene. Nejsem s tebou poprvé, pamatuješ? Pokaždé, když spolu strávíme noc, jsi duchem někde jinde.“

Bylo by hloupé to popírat, zvláště před ní.

„Jsi někde daleko, s někým jiným. Vždycky si říkám, co je to za dívku.“

Chystal se říct, že je to mnohem složitější, ale nechtěl, aby se ho vyptávala. Byla starší a moudřejší a on se bál, že by před ní nic neuttajil. Pak přemýšlel, proč se o to vlastně vůbec snaží.

Pomyslel na všechny ty muže, které musela mít před ním. Nepřemýšlel o nich s žárlivostí či nesouhlasem – spíš dumal nad tím, jakým způsobem s každým z nich jednala. Přemýšlel o životech, do nichž vstoupila, o všech těch lidech, jimiž byla.

„Gabrielo, žila jsi na několika různých místech, odešla jsi z domova a začala znovu. Je možné stát se někým jiným – proměnit se? Anebo si s sebou vždycky neseš člověka, jímž skutečně jsi?“

Přejela mu prstem po hrudi.

„Myslím, že skutečná otázka je, kým se chceš stát. Víš to vůbec?“

„Chci být úspěšným lékařem. Chci, aby si mě kolegové vážili a pacienti mě vyhledávali.“

„Proč by ses kvůli něčemu takovému potřeboval měnit? Právě proto přece studuješ.“

„Ano, jenže v Edinburghu jsou velmi vysoká očekávání a já mám strach, abych si pod sebou nějakým způsobem nepodřezal větev. U nás doma je dobrá pověst vším.“

Gabriela nadzvedla jedno obočí a upřeně se na něj zadívala.

„Ty před ženou jako já zmiňuješ dobrou pověst? Kdybys tušil, jakému opovržení jsem musela čelit...“

„Proto se tě na to ptám. Je vážně možné stát se člověkem, jakého společnost očekává? Anebo musíš vždycky nosit masku, abys skryla svou špatnou povahu?“

Gabriela chvíli přemýšlela.

„Pokud tu masku budeš nosit dost dlouho, začne ti být pohodlná. Pak ale riskuješ, že ztratíš člověka, který se skrývá za ní.“

Raven si pomyslel, že ta cena za to stojí.

„Byl jsem v Londýně, v Paříži, ve Vídni, v Lipsku a teď v Berlíně. Studoval jsem na skvělých univerzitách, učil jsem se od výjimečných mužů. Měl bych si připadat proměněný, ale bojím se, že v mnoha ohledech jsem se nezměnil vůbec. Myslel jsem, že čím víc se toho naučím, čím víc zakusím svět, tím víc dospěju a stanu se mužem. Myslel jsem, že si sám sebou budu jistý. Místo toho mám pocit, jako by se svět neustále rozšiřoval, ale já nerostl spolu s ním.“

Gabriela přikývla a počastovala ho soucitným pohledem, který Ravena ukonejšil, ale zároveň způsobil, že si připadal jako dítě.

„Mám dojem, že už cestuješ příliš dlouho, Wille Ravene. Pokud jsi sešel z cesty, existuje jediné místo, kde zase můžeš najít sám sebe.“

EDINBURGH

†

TŘI

Čekárna byla jako vždy přeplněná a pacienti zápolili o židle nejbliž krbu. Bylo ještě brzy a Sarah se bála, že dav se brzy rozroste do před-síně a na schody. Navzdory chaosu, který zde panoval, domácnost v Queen Street číslo 52 stále milovala a rozhodla se, že zlepšení jejího postavení na tom, co považovala za své zdejší poslání, nic nezmění. Připadalo jí, že tu zapustila kořeny, jako by se zdejším místem byla neodlučně spjatá.

Bylo pro ni něčím mnohem důležitějším než jen stavbou nebo rodinným domem. Bylo střediskem učení. Dávalo jí možnost získat vědomosti v oblasti medicíny, ale také se naučit, jak tyto znalosti co nejlépe uplatnit v praxi a pečovat o trpící pacienty. Za doktorem Simpsonem chodili bohatí i chudí, ale platit museli jen první z nich. Bez ohledu na finanční prostředky nebo jejich nedostatek se všem dostávalo stejného zacházení: jediným požadovaným kritériem byla potřeba lékařské péče. Vzhledem k plejádě nemocí, s nimiž pacienti přicházeli, byla ambulance zároveň tou nejlepší učebnou a každý den skýtal možnost naučit se něco nového. Sarah si občas ráda představovala, že díky své práci má mnohem lepší příležitosti než mnohý medik studující na univerzitě.

Přestože už nebyla služebná, některé dny si tak stále připadala. Doktor měl za chladného počasí jako třeba dnes ve zvyku nařizovat, aby pacienti v čekárně pohostili čajem a ovesnou kaší. Mnozí přicestovali z daleka a na místo dorazili promrzlí a hladoví. Sarah by se podobný úkol nevykonával snadno nebýt toho, že paní Simpsonová často pacientům sloužila spolu s ní.

Jiné dny si připadala víc jako ošetřovatelka nebo asistentka, a někdy dokonce jako členka rodiny. Často pomáhala s dětmi a zvláště Jaimieho si velmi oblíbila. Trpěl na ekzémy, neustále ho sužovala svědivá vyrážka, a tak ji často pověřovali, aby chlapce vykoupala a zanícenou kůži mu potřela olivovým olejem. Přes své trápení to bylo klidné a hodné dítě – na rozdíl od svých hlučných a divokých starších bratrů.

Sarah uslyšela tlesknutí.

„Tak. Pošlete mi dalšího.“

Poslechla a chodbou k ordinaci doktora Simpsona provedla starší paní. Čekal na ně ve dveřích a marně se snažil potlačit zívnutí. „Včera v noci jsem přeťpěl těžkou jízdu kočárem bez pérování,“ vysvětlil. „Vyměnil jsem ho, ale moc jsem si nepomohl a dnes si připadám pěkně potlučený.“

Sarah se vrátila do čekárny, aby sesbírala prázdné hrnky a misky, které tu zůstaly po snídani. Navršila je na ták a s nákladem vyrazila chodbou. Přitom se snažila vyhnout Davidovi s Walterem, kteří si z deštníků postavili arabské stany, i psu Glenovi, jenž většinou čekal u věšáku na kabáty v naději, že bude moct doprovodit svého pána, pokud dotyčný vyrazí ven. Vstoupila do kuchyně, kde Lizzie zrovna drhla hrnec od ovesné kaše, zatímco paní Lyndsayová za stolem krájela zeleninu.

„Takže už skončil se sycením pěti tisíců hladových?“ zeptala se paní Lyndsayová.

Sarah si nikdy nebyla jistá, jestli kuchařka Simpsonovu velkorysost schvaluje, nebo ne. Byla to zbožná žena v tradičním slova smyslu – podporovala Svobodnou církev a pravidelně se účastnila

nedělních bohoslužeb –, ale zdali se tato zbožnost vztahovala i na to, že otevřete svůj dům a kuchyni edinburské chudině, nebylo zcela jasné.

„Myslím, že prozatím to bude všechno.“

Sarah donesla podnos ke dřezu. Lizzie zvedla oči od hrnce a mírně se na ni usmála. Dívku zachránili z nemocnice pro léčbu pohlavně přenosných nemocí – byla jedním z doktorových opuštěných sirotků stejně jako kdysi Sarah, i když ona do Simpsonovy domácnosti našťestí přišla za trochu jiných okolností. Lizzie bývala padlá žena – přesně tak ji popsala paní Lyndsayová –, a přestože z pohlavní choroby ji vyléčili, kaňku na její duši se podle kuchařky dosud smazat nepodařilo. Za vhodný lék na podobné soužení považovala tvrdou práci, a tak nebohé děvče muselo zastat práci za dva.

„Náš dobrý doktor by měl víc dbát na obsah své šekové knížky,“ řekla paní Lyndsayová.

Sarah se chystala poznamenat, že domácnost nedostatkem financí zjevně netrpí, ale kuchařka jí pokynula, aby přišla blíž. Spiklenecky zašeptala: „Ztrácejí se tu peníze. V účtech jsou nesrovnalosti. Paní Simpsonová si kvůli tomu dělá starosti.“

„Možná to bude jen chyba v počtech?“ navrhla Sarah, ale z tónu paní Lyndsayové poznala, že žena tak nevinné vysvětlení odmítá.

„Zkontroloval někdo okna?“ zeptala se Sarah, čímž narážela na to, že doktor Simpson jednou použil desetilibrovou bankovku, aby podložil bouchající okenici.

Paní Lyndsayová se neusmála, ale místo toho pohlédla na Lizzie, která stála s předloktími stále ponořenými v horké vodě. „Mám své podezření,“ zamumlala.

Cestou do čekárny Sarah zavolali do ordinace, kde doktor Simpson zrovna skončil prohlídku oné starší dámy, vdovy jménem paní Combeová. Pomohl jí do křesla a sám se usadil na stoličku vedle ní – při hovorech o pacientově stavu dával přednost pohledu z očí do očí. Nerad se nad lidmi tyčil, zvlášť když jim musel oznámit špatné zprávy.

„Doktore Simpsono, nesed'te na tak nízké stoličce,“ řekla paní Combeová, na niž jeho starostlivost zjevně nijak nezapůsobila. „Pro muže jako vy se to nehodí.“

„Je to víc, než si zasluhuji, protože z vašeho stavu nejsem mou-
drý,“ zavrtěl hlavou.

„Vypadáte unaveně,“ řekla mu paní Combeová. Že Simpson nerozpoznal příčinu jejích potíží, ji zjevně nerozrušilo – zdálo se, že má větší starost o doktorovo zdraví než o svoje.

„Minulou noc jsem strávil na šestém podlaží domu v Cowgate, snažil jsem se zachránit jednu nebožačku, kterou zbil manžel. Náhodou jsem potkal policisty, kteří mě požádali, abych se na ni podíval. Myslím, že to přežije.“

Doktor Simpson si prohrábl rozčuchané vlasy, načež se s malými obtížemi zvedl a promnul si bolavá bedra.

„Omluvte mě,“ řekl. „Malý zánět sedacího nervu.“

Došel ke stolu a napsal receptis, zatímco Sarah ovázala bolák na pacientčině holeni. „Neumím určit příčinu, ale doufám, že tohle vám trochu uleví od příznaků,“ řekl.

Žena se začala přehrabovat v taštičce, kterou měla s sebou, ale Simpson jí položil ruku na paži.

„Schovejte ty peníze. Nic si od vás nevezmu,“ řekl. „Nic jsem neudělal, takže si je nezasloužím.“

Sarah přemýšlela, zda si je vědom díry v domácím rozpočtu, a co bylo důležitější, jestli ví, kdo je za ni zodpovědný. Stará paní se zvedla ze židle a vyrazila ke dveřím.

„Slibte mi, že si trochu odpočínate, doktore Simpsono,“ řekla. „Spoléhá na vás tolik lidí v tomhle městě – co bychom si počali, kdybyste nám onemocněli?“

„Děkuji vám za vaši starost,“ odvětil. „Obyčejně bych vaší dobré rady nemohl dbát, ale s radostí vám mohu oznámit, že jsem našel náhradu za doktora Keitha. Zaměstnal jsem nového asistenta.“

Sarah se zarazila. I pro ni to byla novinka.

„A kdopak to je?“ zeptala se stará paní. „Známe ho?“

„Možná už jste se s ním setkala. Není to tak dávno, co byl mým učněm.“

Sarah pustila obvazy, které právě stočila do úhledné ruličky, a ta se pomalu rozkutálela po podlaze.

„Jeho jméno je Will Raven.“

†

ČTYŘI

Když Raven vystoupil z kočáru a sundal svá zavazadla ze střechy na chodník, přivítal ho mrazivý vánek. V Edinburghu se schylovalo k zimě. Dovolil si trpký úsměv nad tím chladným objetím – bylo to, jako by ho doma vítal záštiplný příbuzný. Vítr se však nezdál tak ostrý jako kdysi. Poryvy vanoucí od Forthu mu dřív připadaly kruté, ale to ještě nevěděl, jak to fičí na Dunaji.

Povědomá edinburská zákoutí i pachy ho zahřály u srdce. Jak moc mu město chybí, si uvědomil až tehdy, když se zavázal k návratu, a pokud měl o správnosti svého rozhodnutí nějaké pochyby, stačilo pohlédnout na dveře čísla 52 v Queen Street a okamžitě se rozptýlily.

Živě si pamatoval, jak sem přišel poprvé. Byl neupravený, měl neomluvitelné zpoždění, na sobě obnošené, špinavé šaty a na obličejích čerstvě zašitou ránu po noži. Bezděky zvedl ruku k levé tváři a ukazovákem si přejel po jizvě. Pomyslel na lotra, který mu ji způsobil, ale rychle jeho ohybný obličej vytěsnil z mysli. Říká se, že nejlepší pomstou je dobrý život, a on si byl jistý, že jeho a mužův osud se od sebe v uplynulém čase dostatečně odchýlily. Raven ten svět nechal za sebou, zatímco útočník, pokud byl ještě naživu, v něm nepochybně zůstával zabředlý.

Když pominul jizvu, nyní vypadal mnohem líp, než když sem zavítal poprvé. Jeho šatník i cesty z valné většiny nedobrovolně financoval jiný gentleman, někdejší obyvatel tohoto města, který byl poslán na místo, kde žádný přepych nepotřeboval. Raven měl nové oblečení šité na míru a boty vyleštěné tak, že zářily. Prodělal takovou změnu, že přemýšlel, zda ho vůbec poznají.

Když dům číslo 52 spatřil poprvé, představoval pro něj cestu k bohatství a slávě – toužil po urozených pacientech z vysoké společnosti a jejich tučných poplatcích. Profesor Simpson mu ukázal skutečný význam toho být lékařem. Jeho dům i lidé, co v něm žili, Ravena utvářeli a zachránili ho před sebou samým. Teď, když se vrátil, chtěl všem ukázat, že se mu daří dobře.

Zastavil se na schodech a zkusil předvídat změny, k nimž tu zatím možná došlo – bylo mu jasné, že věci stěží zůstaly zcela při starém. Se směsicí lásky a roztrpčení si vybavil nesourodou směskou lidskosti, jež ho čekala za dveřmi. Osobnost pána domu byla jasně patrná v celé budově od podkroví po sklep. Dům, stejně jako doktor Simpson, byl vřelý, veselý, plný života, vyzývavý a podnětný, zároveň však uměl být i chaotický, zmatečný, podivínský a zcela zahlcující. Proháněla se v něm zvířata i děti, dveřmi proudil nekonečný zástup pacientů, služebnictvo se snažilo obstarat četné hosty, které profesor z náhlého vrtochu pozval domů, a uprostřed všeho toho chaosu mezitím došlo k objevu, který změnil svět.

Raven zazvonil. Přemýšlel, kdo mu asi otevře a jaké tváře spatří. Pomyslel na Jarvise, Simpsonova úctyhodného majordoma, jehož ledová zdvořilost vůči jeho maličkosti byla sama o sobě způsobem, jak mu sdělit, že by ho majordomus nejraději vyhodil na ulici. Vzpomněl si na paní Simpsonovou, která stále truchlila pro své zemřelé děti a zcela se oddala ostříží péči o ty přeživší. Vybavil si její neprovdanou sestru Minu, která skončila se zlomeným srdcem, když mylně uvěřila, že se jí konečně podařilo najít manžela. Především však myslel na Simpsonovu služebnou, Sarah Fisherovou.

Právě její tvář si během svých cest vybavoval nejčastěji: její bleudou pleť, medově hnědé vlasy, jemný dotek jejích rukou, když mu potírala ránu mastí, kterou sama namíchala. Pamatoval si, jak se pohybovala a jak voněla – po levanduli a čerstvě vypraném prádle – vzpomínal na její úsměv. Vybavil si i její pohrdání, břitkou inteligenci a sklon k tomu popouštět uzdu svému rozhořčení, což ji jako služebnou často přivádělo do potíží. Ze všeho nejvíc si však pamatoval na jejich polibky, na kypící city, které dosud nepocítil k žádné ženě – ani tehdy, ani nyní.

Zavrtěl hlavou, aby si srovnal myšlenky. Podobné úvahy mu za poslední rok přinášely jak útěchu, tak útrapy. Se Sarah je dohromady svedly okolnosti, ale korektnost diktovala, aby ve vztahu, který by oběma uškodil, nepokračovali. Od jeho odjezdu spolu nijak nekomunikovali. Záměrně. Během svého pobytu v Paříži a pak ve Vídni jí psal dopisy, ale nikdy je neposlal. Byl doktor, lékař. Ona byla služebná. Žádný jiný vztah kromě čistě profesionálního styku nepripadal v úvahu.

Jakou mohli mít budoucnost? Sám alespoň žádnou neviděl. Před odjezdem se jí to pokusil vysvětlit, ale Sarah se nemilosrdnou skutečností, které čelili, zdráhala přijmout. Byla zarputilá a přela se s ním až do poslední chvíle.

Byl si jistý, že delší odloučení jeho touhu po ní zchladí, a během jeho cest se skutečně vyskytly chvíle, kdy mu přišla vzdálená nejen fyzicky, ale i duševně – jako vysoce ceněná zastávka na jeho cestě, od níž se však čím dál více vzdaloval. Jenže nyní, když stál na prahu domu, cítil, jak mu buší srdce. Celé jeho tělo hořelo vzrušením popírajícím všechno, co se mu mysl snažila nalhat.

Nebyl jen rozrušený: cítil touhu, a čím blíže byl tomu se s ní znovu setkat, tím naléhavější byla.

Proto ho naprosto zaskočilo, když mu neotevřela Sarah, ale nějaká jiná dívka.

„Můžu vám pomoci, pane?“ zeptala se a pokukovala po něm zpod svého čepečku.

„Ano. Mé jméno je doktor Will Raven, jsem profesorův nový asistent.“

Pýcha nad tím, že se může takto představit, mu pomohla skrýt náhlou sklíčenost. Dívka ustoupila stranou a nechala ho vejít. Podal jí klobouk a rukavice.

„Dobře, pane. Řekli mi, že vás mám očekávat.“

„Vy jste tu nová, vidíte?“ zeptal se a přes rameno jí nakukoval do předsíně, jestli nespatří známé tváře.

„Už jsem tu skoro měsíc, pane.“

„Je profesor doma?“

„Ne, pane.“

„Paní Simpsonová?“

„Paní Simpsonová je s dětmi na návštěvě.“

„A slečna Grindlayová?“

„Ta je u svého otce v Liverpoolu.“

Raven pomyslel na Minu a její zklamané naděje na sňatek. Doufal, že si mezitím našla vhodného nápadníka, ale moc dobře věděl, že nějakým věcem zkrátka není přáno. Znovu se rozhlédl po předsíni. Všude byl nezvyklý klid, až se cítil nesvůj. Usoudil, že už to dál nevydrží.

„Kde je slečna Fisherová?“ zeptal se.

„Slečna Fisherová, pane?“

„Ano, pracuje tu jako služka. Nebo pracovala,“ dodal. Před jeho odjezdem se Sarah dočkala povýšení a on si nebyl jistý, jak o ní má nyní mluvit.

„Kromě mě je tu ještě jedna služebná, pane, ale nejmenuje se Fisherová.“

Prázdně na něj hleděla a Raven potlačil povzdechnutí. Tahle dívka Sarah zjevně nahradila, ale rozhodně se jí nevyrovnala.

Přívětivě se na ni usmál.

„Možná ji znáte jen jako Sarah.“

Tváří se jí mihl stín pochopení.

„Aha. Vy asi myslíte někdejší slečnu Fisherovou, pane.“

Někdejší? Ravena zachvátila panika, jeho zklamané srdce se znovu rozbušilo jako na poplach, žaludek měl stažený. Co se Sarah přihodilo? Zemřela? Jistě by ho vyrozuměli, kdyby se jí stalo něco strašného. Potom si vzpomněl na všechny své neodeslané dopisy. Třeba nikoho nenapadlo, že by mu měli dát vědět. On a Sarah svůj vztah koneckonců důkladně tajili.

Cítil, jak se mu potí dlaně. V tu chvíli se mu všechno vrátilo a on pochopil, že jeho city k ní ani zdaleka nevychladly – čas a vzdálenost je jen zatlačily do pozadí. Potom si všiml, že se služebná usmívá.

„Už to není slečna Fisherová, pane. Teď se jmenuje Banksová.“

†
PĚT

Sarah se postavila a začala skládat hrníčky s podšálky na ták, když vtom k ní Archie natáhl ruku, aby ji zastavil.

„Sarah. Tohle už nemusíš dělat. Zazvoň na paní Sullivanovou.“

„Samozřejmě. Síla zvyku,“ dodala a omluvně se usmála.

Dnes ráno to bylo už podruhé, co zapomněla na své nové postavení. Poprvé ji u toho alespoň nikdo neviděl. Přistihla se, jak stele postel, a protože už s tím byla stejně napůl hotová, nebyl důvod, aby práci nedokončila.

Pořád se budila brzy a nemohla si zvyknout na to, že nemusí vstát okamžitě a začít s horou úkolů, které ji ten den čekaly.

Znovu se posadila a vyhlédla z okna. Byla roztržitá a věděla proč.

„Je všechno v pořádku, miláčku?“ zeptal se Archie.

„V naprostém,“ odvětila Sarah, i když věděla, že před ním svůj neklid neschová. Archie dokázal přesně odhadnout, co si myslí, což byla jedna z mnoha věcí, které se jí na něm líbily.

„Jen mi přijdeš trochu netrpělivá. Možná už jsi duchem na Queen Street?“

Sarah si ve světle té otázky připadala podivně zranitelná, ale pak jí došlo, co tím manžel myslí. Pronajali si pokoje na Albany

Street, ale ona i nadále každý den docházela do Queen Street. Byla nepostradatelná, protože se naučila podávat chloroform. Doktor Simpson zkoumal jeho užitečnost při všech možných potížích, od bolestivé menstruace po žlučnickový záchvat. Práce s profesorem se nebyla připravená vzdát a s Archiem se dohodli, že v ní bude pokračovat.

„Ano. Přemýšlím o pacientce, kterou dnes čekáme. Doktor Simpson mě varoval, že možná půjde o obtížnou konzultaci.“

Vlastní slova jí připadala prázdná. Sice nelhala, jenže to neměnilo nic na tom, že skutečný důvod jejich roztržitých úvah už na Queen Street byl.

Raven.

Měl přijet právě dnes a bylo pravděpodobné, že až Sarah to odpoledne dorazí do ordinace, dotyčný už tam bude.

Nepřemýšlela o něm celou věčnost. Proč taky, když její život prodělal takovou změnu? Jenže od chvíle, co zjistila, že nahradí doktora Keitha, jí jeho nadcházející návrat nedal spát.

Úplně nechápala, proč tomu tak je. Možná nešlo ani tak o samotného Ravena jako spíš o to, co představoval a na co si živě vzpomínala: nejen na dobu Simpsonova velkého objevu, ale i všechno kolem ní. Tím, že se s Ravenem spojila, aby odhalila vražednou podlost a klam, podstoupila obrovské riziko. Když lidi svedou dohromady obtížné okolnosti, často si silné emoce, které jeden k druhému cítí, spletou se skutečnými city.

Od té doby sice neuplynuly ještě ani dva roky, ale Sarah to připadalo jako úplně jiný věk. Tolik se toho změnilo. Tenkrát byla pouhou dívkou. Nyní byla ženou. Byla vdaná. Měla Archieho. Do nebezpečí ji sice zatáhl Raven, čímž ji přiměl, aby docenila, jak je schopná, ale Archie byl muž, který skutečně změnil její život.

Pohlédla na svého manžela, doktora Archibalda Bankse – seděl v křesle u okna a mžoural na titulní stránku novin *Scotsman*. Měl brýle na čtení, ale používal je jen zřídka. Říkal, že v nich vypadá jako stařec, na což byl kvůli věkovému rozdílu, který mezi

ním a jeho ženou panoval, citlivý. Bylo mu třicet šest, ale vypadal o několik let mladší. Sarah doufala, že jeho mladistvost mu bude ku prospěchu.

Potkala ho, když se do Queen Street přišel poradit se slavnými edinburskými lékaři. S doktorem Simpsonem se seznámil v době, kdy byli oba studenti, a od té doby se přátelili. Byl pohledný, veselý, výřečný a jako muže medicíny ho fascinovaly Sařiny povinnosti i to, že neexistoval titul, který by je všechny shrnoval. Její vědecká zvědavost a odhodlání se vzdělávat ho ani v nejmenším neudivily. Když spolu poprvé vedli delší rozhovor, naslouchal jí, jako by se od ní mohl něčemu přiučit. Nevzpomínala si, že by to někdy kterýkoliv jiný muž udělal.

Byl to bohatý syn z dobré rodiny, a přece se nijak nerozpakoval se s ní stýkat. Za hezkého počasí se často procházeli po zahradách v Queen Street a mluvili o všem možném, od současné společenské situace po obsah lékařských časopisů. Chodili na veřejné přednášky do Assembly Rooms, kde poslouchali rozličné řečníky hovořící o všem od filozofie po frenologii. Vyměňovali si romány a dychtivě porovnávali své dojmy.

Nemohla si pomoci, aby Archieho přístup nesrovnávala s tím Ravenovým. Když se jejich vztah prohloubil, začal se jí vyhýbat. Náhle měl příliš napilno a byl moc zaneprázdněný na to, aby se s ní stýkal – jeho absolventská práce měla přednost. S blížícím se koncem studií mu byl rozdíl ve společenském postavení, který mezi nimi podle něj panoval, stále víc na obtíž. Dal jí jasně najevo, že jejich vztah považuje za nepraktický, nemožný a nemoudrý.

Pak odcestoval do Evropy a Sarah o něm od té doby neslyšela.

Archie se naopak o to, co jejich vztahu řeknou ostatní, zjevně vůbec nestaral. Plané klepy muže s jeho světonázorem neděsily. „Život je příliš krátký na to, aby ti v následování snů bránilo něco tak nezájímavého, jako je názor druhých lidí,“ říkal. „Příležitost je ze své podstaty pomíjivá a musíme se jí chopit, než nám vyklouzne.“

Život je příliš krátký. Svatá pravda.

I tak Sarah překvapilo, když ji Archie požádal o ruku. Přestože posluhováním trávila jen zlomek své práce, a i ten se neustále zmenšoval, stále ji považovali za služebnou. Přátelit se se ženou jako ona byla jedna věc – vzít si ji bylo něco úplně jiného.

Archie své pocity nijak neskrýval: „Už se nemusím strachovat, zda svým jednáním přijdu o něčí podporu, nejsem závislý na chování a názorech, které se obecně považují za přijatelné. Víím, co to znamená skutečně žít – způsobem, který většina lidí nikdy nepoznává.“

Nejdůležitější však bylo něco jiného. Dal jí jasně na srozuměnou, že nečeká, že se vzdá své milované práce na Queen Street. Na rozdíl od jiných lidí nepovažoval za zbytečné, aby se vzdělávala v oblasti, která jí byla zcela nepřístupná. Za takových okolností pro ni bylo těžké jeho velkorysou nabídku odmítnout.

Protože Sarah už neměla rodiče, k oltáři ji dovedl doktor Simpson a jakékoliv city, které snad dosud chovala k jeho někdejšímu učni, byly rychle zapomenuty, když ji Archie pojal za manželku.

Nemyslet na Ravena v jeho nepřítomnosti bylo snadné, ale teď měla zjistit, jak si stojí doopravdy.

Šustění novin přitáhlo její pozornost zpátky ke stolu, na kterém stále leželo nádobí od snídaně. Sarah si zakázala začít ho znovu sklízet a místo toho se natáhla pro zvonek.

„Proboha,“ řekl Archie a uhladil stránku, kterou měl před sebou. „Čtyři členové téže rodiny onemocněli a zemřeli během pouhých dvou týdnů. To je strašné. Na světě se vždycky najde nějaký chudák, který je na tom hůř než ty.“

„Byli staří?“ zeptala se Sarah, která stále zápasila s nutkáním odnést tác do kuchyně.

„Nejstarší dáme bylo šedesát, ale zemřeli i její syn, snacha a jejich dcera. Všichni byli až do té doby zdraví.“

Sarah ustaraně vzhledla.

„Co bylo příčinou úmrtí? Snad ne zase cholera?“

Po poslední epidemii této strašlivé choroby se všichni děsili toho, aby se nevrátila.

„O choleře tu není ani zmínka. Celá rodina zemřela přirozenou smrtí.“

„A kde to bylo? Na Starém Městě?“

Sarah pomyslela na špínu, kterou tam viděla – lidé nucení přežívat ve stísněných a nehygienických prostorách nemocem podléhali snadno.

„Ne, v Trinity. Krásný dům, s výhledem na Forth.“ Archie na ni pohlédl a usmál se. „Zajímalo by mě, kdo po nich má dědit. Ať už je to kdokoliv, rozhodně bych mu obrátil kapsy naruby, jestli v nich neschovává arzen.“

Sarah se zasmála, přestože u podobně hlasitých projevů veselí cítila podvědomou obavu, aby ji nepokárali. Nedokázala říct, koho přesně se bojí: ty pocity v ní zůstaly z doby, kdy pracovala jako služebná. Archie to věděl, a tak si její reakce na svou poznámku cenil o to víc.

Archie se všemu navzdory smál neustále. To byl jeden z důvodů, proč se Simpsonem tak dobře vycházeli.

Složil noviny, položil je na stůl a zvedl *Měsíčník lékařské vědy*. Sarah si všimla, že od chvíle, co začal brát malé dávky morfia na bolest v krku, se zřídka kdy dovede dlouho soustředit.

Obrátil stranu a povzdechl si. „Propána. Další dopis.“

„Snad nejde zase o ten spor s matrací?“

„Bojím se, že ano.“

„Kdo je to tentokrát?“

„Profesor Miller. Je to skutečná nehoráznost. Podobné roztržky naší profesi vůbec nesvědčí. A nemyslím si, že stránky lékařského časopisu jsou vhodným místem k probírání podobných malicherných osobních křivd. Vážně by se nad sebou měli zamyslet.“

„Vždyť jsou to v podstatě pomluvy. Mají nějaké důkazy, jimiž by svá obvinění podpořili?“

„Čalouník, pan Hardie, potvrdil, že pacientčina matrace byla od krve.“

„To je stěží průkazné. Pokud tvrdí, že zemřela na vykrváčení, množství krve je mnohem důležitější než pouhá její přítomnost. Nejpravděpodobnější je, že v tomto případě utrpěla spíš ješitnost zmíněných pánů.“

Archie se usmál a souhlasně přikývl. Ten pohled ji zahřál u srdce. Ráda ho činila šťastným, a to samé platilo i pro něj. Jenže stejně jako pokaždé, když na to štěstí pomyslela, se dostavil i odpovídající zármutek. Přemýšlela, kolik společných chvil jim ještě zbývá. O tom možná čas od času přemýšlely všechny manželské páry. Ale ne každý den.

†

ŠEST

Pokud jsem udělala nějakou chybu, pak tu, že jsem zabila čtyři členy téže rodiny. Zpětně vidím, že to mohlo vypadat podezřele. Možná mě zaslepily mé tužby, ale na mou omluvu budiž řečeno, že podobné tragédie zůstanou často nepovšimnuty. Lidé v téže domácnosti umírají neustále. Když toto město zachvátila epidemie, zemřely celé rodiny.

Pokud se ale člověk úspěšně vyhýbá odhalení tak dlouho jako já, jistá liknavost je nejspíš nevyhnutelná. Celé roky mě chránila skutečnost, že lidé zkrátka nevěřili, že by osoba ženského pohlaví svedla něco takového. Žena je přece anděl domácnosti, jíž svěřují péči o ty v jejím okolí. Lidé nevěřili, že vraždím jejich milované, protože si to zkrátka nemohli dovolit. Kam by to společnost dopravovala, kdyby se ženy začaly zpěčovat pevně daným rolím a svlékly svou pověstnou jemnou povahu?

Nechci, abyste si mysleli, že jsem chladná, neschopná lásky a citu. Ne, nejsem matkou. Zato ale vím, co to znamená pečovat o dítě. Na starost jsem jich měla mnoho, naposledy malou Eleanor. Chápala jsem, že díky své křehkosti a zranitelnosti je mimořádně vzácná. Vnímala jsem naděje, které představuje pro své rodiče,